

4 | OSVĚTIM II – BŘEZINKA

PRISKA

Když Priska dorazila do druhého ze tří obrovských vyhlazovacích táborů známých pod souhrnným názvem Osvětim, vládl tam nevýslovný chaos. Z vlaku, který přivážel poslední transport ze Slovenska, vězeňští dohlážitelé v pruhovaných mundúrech, známí jako „kápové“, za neustálého řevu a podporovaní štěkotem a rafáním psů násilím vyháněli z vagonů nový kontingent vězňů. Stranou stál výhruzně vyhlížející kordón příslušníků SS s namířenými zbraněmi. „Nevěděli jsme, co je Osvětim,“ říká Priska, „ale dozvěděli jsme se to ve chvíli, kdy jsme vystoupili z vlaku.“

Priska a Tibor byli tak omráčeni pohledem na surreální svět ohraničený elektřinou nabitým plotem z ostnatého drátu, strážními věžemi s posádkou vyzbrojenou kulomety a paprsky světlometů prohledávajících nástupiště, že nebyli schopni slova. Bezprostředně na ně ze všech stran útočila agrese a brutalita. Vyštěkávané povely *Alle heraus!* (Všichni ven!) Pospěšte si! Zavazadla nechte být! *Schnell!* (Rychle!) byly doprovázeny práskáním bičů.

Mladí a staří, všichni stejně bezmocní, se vyvalili z vlaku a řadili do zástupů obklopených ze všech stran dozorcí. Než se stačili vzpamatovat, museli se odloučit jeden od druhého a svá drahocenná zavazadla nechat opuštěná ležet v blátivých kalužích. Některé ženy, pokoušející se tisknout ke svým blízkým či chránit děti před surovými rukama cizích mužů, propadly hysterii.

Prisku vyrvali z Tiborovy náruče a téměř s ní mrštili na zem, ale Editě se naštěstí podařilo včas ji zachytit. Priska vykřikla a zoufale se rozhlížela po Tiborovi, jejího mladého manžela však už mezitím pohltil dav. Klopýtavě se drala kupředu, až se naráz ocitla tváří v tvář kapitánu SS, jehož jméno Mengele se měla dozvědět až později. Pro ni to zatím byl jen jeden z mnoha nacistických důstojníků s chladnými, netečnými očima.

Dr. Josef Mengele

S úsměvem, který se zdál být trvale zafixován v jeho bledé tváři, se jí zeptal: „Co se děje, krásko?“

Priska se narovнала, zvedla bradu a vzpurně odpověděla: „Vůbec nic.“

„Ukažte mi zuby,“ nařídil Mengele.

Priska na okamžik zaváhala, ale pak odhalila dásně.

Mengele ostrým příkazem rozhodl: „*Arbeiten!*“ (Pracovat!)

Někdo ji hrubě postrčil do řady

po jeho pravici. V průvodu deptaných a pokořovaných lidských bytostí se nikdo nesměl zastavit ani ohlédnout. Tibor Prisce zmizel z očí ve zmatečném davu, který se táhl stovky metrů, a nevěděla ani, zda Edita je někde ve stejné radě.

Kápové a uniformovaní strážci SS se oháněli obušky, řvali „*Schneller, schneller!*“ (Rychleji, rychleji!) a hnali pětistupy žen blátivým koridorem, který byl po straně lemovaný hlubokým příkopem a plotem z ostnatého drátu, do odlehle cihlové budovy na okraji tábora. V dlouhé místnosti s okny se ženy musely svléknout donaha, údajně kvůli „desinfekci“.

Některé ženy, otřesené, protože je předtím neoblečené nikdy neviděli ani jejich manželé, zaváhaly. Když jim šlo svlékání příliš pomalu nebo když poprosily o něco, čím by se mohly zakrýt, strážci je ranami srazili k zemi, aby je donutili poslechnout. Odložené oblečení, hodinky, peníze a šperky byly naházeny na hromadu a okamžitě dopraveny do komerčního centra Osvětimi – skladu, který se nazýval „Kanada“, zřejmě jako narážka na zemi hojnosti. Tam takzvané *Kanadakommando*, oddíl přibližně tisíce židovských vězeňkyň, za přísného dohledu stráží třídilo gigantické haldy šatstva, které dosahovaly do výšky tří pater.

Jejich úkolem bylo dávat stranou veškeré teplé a kvalitní šatstvo, které se pak po vyčištění párou a desinfekci posílalo do *Reichu*. Musely kontrolovat švy a podšívky a hledat ukryté zlato, bankovky, drahokamy a šperky. Když prohledávaly kapsy, nacházely láskyplně uchované rodinné fotografie, které byly předurčeny ke spálení (odvážným ženám se přesto podařilo některé z nich zachránit).